

Kuntien harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakeminen vuonna 2020

2959/02.05.01.00/2020

Kaupunginhallitus 31.08.2020 § 317

Valmistelija: vs. talousjohtaja Päivi Kohvakka, p. 044 778 5011.

Valtionvarainministeriö on 4.8.2020 kunnan- ja kaupunginhallituksille lähetetyllä kirjeellä esittänyt kuntien haettavaksi kuntien harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta vuonna 2020. Kunnan valtionosuutta voidaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 30 §:n mukaan korottaa hakemuksesta harkinnanvaraisesti valtion talousarvion rajoissa, jos kunta ensisijaisesti poikkeuksellisten tai tilapäisten kunnallistaloudellisten vaikeuksien vuoksi on lisätyn taloudellisen tuen tarpeessa. Sen arvioinnissa otetaan huomioon myös paikalliset erityisolosuhteet. Harkinnanvaraisen avustuksen kriteereissä huomioidaan myös koronaviruksen vaikutukset, jotka on eriteltävä hakemuksessa. Harkinnanvaraisen valtionosuuden korotukseen on käytettävissä enintään 60 miljoonaa euroa ja korotusta on haettava 31.8.2020 mennessä.

Valtionosuuden korotuksen myöntämisen ehtona on, että kunta on hyväksynyt taloutensa tasapainottamiseksi toteutettavia toimenpiteitä. Toimenpiteet aikatauluineen ja euromääräisine vaikutuksineen on esitettävä valtionosuuden korotusta koskevassa hakemuksessa. Jos toimenpiteitä ei ole päätetty hakuajan loppuun mennessä, on hakemukseen merkittävä se, milloin valtuusto ne käsittelee ja mitkä toimenpiteet ovat.

Hakemuksessa tulee yksilöidä kaikki ne perusteet ja erityisolosuhteet, joita kunta pitää syynä kuluvan vuoden talouden tasapainottamiseen liittyviin ongelmiin. Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 30 §:n 2 momentin mukaan valtionapuviranomainen voi asettaa avustuksen myöntämiselle ja käytölle myös muita kunnan talouteen liittyviä ehtoja. Edellä mainitun lainkohdan perusteella ministeriö asettaa avustusten käytölle seuraavat ehdot hyväksytyyn talouden tasapainottamissuunnitelman lisäksi.

1. Korotus ei saa aiheuttaa vastaavan suuruista kunnan omassa päätäntävällässä olevien menojen lisäystä. Tämä koskee sekä käyttö- että investointimenoja. Korotus on tarkoitettu osaksi kunnan omia talouden tervehdyttämistoimenpiteitä, joihin kunnan on syytä varautua avustuksesta riippumatta.

2. Korotus on tarkoitettu varautumiseen niihin talouden tervehdyttämistarpeisiin, jotka ovat syntyneet kunnan talouden aikaisemman kehityksen johdosta. Tällaisia tarpeita ovat varautuminen velanhoidokustannuksiin, alijäämien kattamiseen ja tiedossa olevien tuloperusteiden jo tapahtuneisiin muutoksiin.

Hakemuksessa tulee arvioida erityisesti vuoden 2020 tilannetta. Perusteluissa tulee erityisesti tuoda esille ne toimenpiteet, joita kunta on tehnyt tai on tekemässä poikkeuksellisten tai tilapäisten talousongelmien parantamiseksi. Esityslistan liitteenä on valtiovarainministeriön kirje koskien hakua.

Salon kaupungin vuoden 2019 tilinpäätös oli -17,5 miljoonaa euroa alijäämäinen. Tilinpäätöksen 2019 perusteella kaupungin taseen kertymä päätyi alijäämäiseksi yhteensä -3,4 miljoonaa euroa. Siten Salon kaupungille tulee tilinpäätöksen 2019 mukaan kuntalain 110 §:n mukainen alijäämän kattamisvelvollisuus ja sitä kautta talouden tasapainottaminen.

Koronakriisin vaikutukset kaupungin kuluvan vuoden talouteen ovat tämän hetkisen arvion mukaan suuruusluokaltaan noin 8-10 miljoonaa euroa. Koronakriisillä on ollut vaikutusta kaupungin verotuottoihin, etenkin kunnallisveron osalta, joka on toteutumassa vähemmän kuin talousarviossa 2020 on arvioitu. Koronakriisi on vaikeuttanut työllisyystilannetta Salon seudulla. Kesäkuun työllisyysraportin mukaan työttömyysaste on 16,4, kun työttömyysaste oli vuoden vaihteessa 11,2 %. Tämän hetkisen arvion mukaan työmarkkinatuen kuntaosuus tulee ylittymään noin 1,2 miljoonalla eurolla. Lisäksi vapaa-ajan palvelujen, (kulttuuri, liikunta ja tapahtumat) supistuminen sekä muiden eri palvelujen vajaakäyttö aiheuttavat tämän hetkisen arvion mukaan lähes miljoonan euron vähennyksen maksutuottoihin. Suurin epävarmuustekijä liittyy sosiaali- ja terveystalouden palvelujen kustannuksiin, joiden todellinen toteuma tulee näkymään vasta loppuvuodesta. Koronakriisin aiheuttamat taloudelliset vaikutukset kaupungille tulevat näkymään tuleville vuosille, etenkin vuodelle 2021.

Kaupunginvaltuusto tulee käsittelemään syksyllä 2020 talousarviomuutosta, jonka tämän hetkisen arvion mukaan Salon kaupungin vuoden 2020 alijäämäksi muodostuisi noin -9 miljoonaa euroa (heinäkuun 2020 ennuste). Ennusteen mukaan alijäämäkertymä olisi vuoden 2020 lopussa -12,4 miljoonaa euroa. Tilinpäätöksenennusteessa on huomioitu valtion taloudellinen kompensatio kaupungille vuodelta 2020.

Kaupunki on reagoinut heikentyneeseen taloustilanteeseen ja tehnyt päätöksiä taloutta tasapainottavista toimenpiteistä. Helmikuussa 2020 kaupunginvaltuusto päätti oppimisympäristöselvityksestä, johon liittyi koulujen ja päiväkotien lakkauttamisia. Salon kaupunki on lähtenyt mukaan työllisyyden kuntakokeiluun, jonka tarkoituksena on tehostaa ja parantaa työllisyyspalveluja ja sitä kautta vähentää työttömyyttä ja vaikuttaa työmarkkinatuen kuntaosuuteen. Kaupunginhallitus on 18.5.2020 hyväksynyt talousarvion laadintaohjeet vuodelle 2021, jossa toimialoja on pyydetty talousarviovalmistelun pohjaksi näkemystä niistä toimenpiteistä, joilla lautakunta pystyy leikkaamaan toimintamenoja 2 prosenttia vuoden 2020 talousarvion tasosta. Lisäksi kaupunginhallitus päätti keväällä 2019 perustaa taloustyöryhmän, jonka toimeksiantona on laatia ehdotuksia talouden tasapainottamiseksi ja joka on tehnyt työtä asian osalta.

Hakemus harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksesta on esityslistan liitteenä. Lisäksi esitetään, että vs. talousjohtaja voi täydentää hakemuksen

tietoja tarvittavilta osin.

Vt. kaupunginjohtaja:

Kaupunginhallitus päättää hakea harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta liitteenä olevan hakemuksen mukaisesti. Lisäksi kaupunginhallitus päättää valtuuttaa vs. talousjohtajan täydentämään kaupungin hakemusta tarvittavilta osin.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:

Merkittiin, että vs. talousjohtaja Päivi Kohvakka oli kokouksen alussa paikalla toimiakseen asiassa asiantuntijana.

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.